

BOYUN EĞME

• EĞİTİM

KAYNAK VAR, NİYET YOK

• Ülkede atanmayı bekleyen onca öğretmen var. Sadece son bir yılın borç faizine ödenen miktar bile eğitime ayrılan kaynağı aşılıyor. Yani kaynak da var. Önemli olan tüm yurttaşlara eşit, nitelikli, bilimsel bir eğitimi ulaştırma niyetiniz var mı diye sormak. • Sf 3

• SAĞLIK

AŞI HAKKI HEPİMİZİN

• Tüm toplumun aşı hakkını, eşit ve yaygın bir aşılama çalışmasını bugünden talep etmezsek, yarın aşı konusunda da son on ayda gördüğümüze benzer manzaralarla karşılaşabiliriz. • Sf 6

EĞİTİM HAKKIMIZI İSTİYORUZ

• KADIN

İBRE YİNE GERİCİLİKTEN YANA

• Urfa'da Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Şanlıurfa İl Müdürlüğü dört aşiret liderinin ayağına gitti, erken yaşta evlilikleri önlemek için protokol imzaladı. Devlet aşiretlerle niye protokol imzalar? Bükemediği eli öpmekse, vay halimize! • Sf 8

• SEMT EVİ

MEMLEKETİN MÜCADELE BELLEĞİNDE BİR SEMT EVİ

• Beyoğlu Semt Evi bir buçuk yılı aşkın süredir faaliyet gösteriyor. Bir yanında Dolapdere, Tarlabası, diğer yanında Cihangir, Gümüşsuyu, İstiklâl Caddesi, Taksim Meydanı... Semt Evi, bu dağılımın ortasında yaşayan ve çalışan insanlara bir nefes demek.. • Sf 10

• EMEK-SERMAYE

KAFE-BAR EMEKÇİLERİ ÇAĞIRIYOR: ZORBALIĞA SON

• Üniversiteyi bitirip iş bulamayanların, göçmen işçilerin, Anadolu'dan çalışmaya gelenlerin durumları patronlarca sonuna kadar sömürülüyor. Üstüne bir de mekânların kapanması ile işsizlik, ücret alamama, güvencesizlik bindi. Kafe-bar emekçileri "Bu zorbalık bitmeli" diyor. • Sf 12

BAĞIŞ YAP, DESTEK OL

**HAYDİ UNUTMAYALIM, BİZ
GÜCÜ NEREDEN ALIRIZ?
DAYANIŞMA**

Türkiye Komünist Partisi, maddi kaynaklarını üyelerinin ve dostlarının, dışından tırnağından artırdıklarıyla partiye aidat ve bağış verenlerin katkılarıyla oluşturuyor. Türkiye Komünist Partisi'ne bağışlarınızla katkı koyabilirsiniz. Hesap numaralarımız şöyle:

T. HALK BANKASI
Kadıköy/İstanbul Şubesi
Şube kodu: **0140**
Hesap no: **16000060**
Türkiye Komünist Partisi IBAN:
TR960001200914000016000060

YAPI KREDİ BANKASI
Ümraniye Çarşı Şubesi
Şube kodu: **1171**
Hesap no: **87854153**
Türkiye Komünist Partisi IBAN:
TR490006701000000087854153

AKBANK
Bahariye Şubesi
Şube kodu: **0141**
Hesap no: **0128702**
Türkiye Komünist Partisi IBAN:
TR320004600141888000128702

**BOYUN
EGME**

**BOYUN EĞME
HAFTALIK SİYASİ DERGİ
İmtiyaz Sahibi:**

Gelenek Basım Yayım ve Ticaret Ltd. Şti
Sorumlu Müdür: Mesut Gülççek
Tasarım: Uğur Güç
ISSN: 2564-7385

Adres: Osmanağa Mh. Osmançık Sk. No:9/16
Kadıköy - İstanbul

Baskı: Deren Matbaacılık Ambalaj San. ve
Tic. Ltd. Şti. Beylikdüzü OSB Mah. Orkide
Cad. No: 9/Z Beylikdüzü-İstanbul

HATIRLAYALIM: Okul ne işe yarar?

Okul sadece müfredat adı da verilen eğitim içeriğinin, öğrencilere belirli bir yapı ve süre içerisinde öğretmenler tarafından sunulduğu yerler değildir. Okullar öğrencilere çeşitli akademik bilgi ve becerileri kazandırırken, onların aynı zamanda arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle kurduğu ilişkiyle, oyunlarla sosyalleşmesini, spor yoluyla bedensel, kültür ve sanat yoluyla estetik gelişimini sağlayan yerlerdir.

Okul içerdiği toplumsallaşma kanallarıyla, sunduğu değerlerle, kültürüyle, çevresiyle yetiştirdiği bireylerin toplumla etkileşmesini, onun değer üreten bir parçası olmasını, yurttaşlık bilinci edinmesini sağlar. Okul çocukların, evdeki "çocuk" olmak rolü dışında toplumda kimlik kazandığı, ayrışarak bireyselleştiği, sosyalleştiği, geliştiği, yurttaş olarak hayata hazırlandıkları yerlerdir. Bütün bunların ne yönde olacağı ise okulun içinde bulunduğu toplumsal sistem tarafından, onun ihtiyaçlarıyla şekillenir.

NİTELİKLİ EĞİTİM YALNIZCA ÇOCUKLARI DEĞİL TOPLUMUN BÜTÜNÜNÜ İLGİLENDİRİR

Tüm yurttaşların nitelikli bir temel eğitime parasız olarak erişmesi onların hakkı devletin temel sorumluluklarından biridir. Eğitim yaygın olarak parasız şekilde sunulmazsa, yurttaşların bir bölümünün, okumaz-yazmaz kalması, kullanması gereken temel işlemsel becerileri öğrenememesi, sağlıklı bir yaşam sürdürmek için temel bilgilere sahip olamaması, yaşamdan keyif alacağı ve onu üretken kılabilecek okuma, yazma, resim yapma, bir müzik aleti çalma gibi becerileri edinememesi, içinde bulunduğu çevreyle ilişki kurabilme, bilimsel düşünme, birlikte çalışma, dayanışma, üretme, yönetme gibi becerileri

edinememesi kaçınılmazdır. Bunlar sadece bireylerin kendilerini değil, toplumun bütününe ilgilendirir.

Ülkemizde aydınlanma, demokrasi, laiklik, özgürlük, eşitlik, yurttaşlık gibi değerler ancak Cumhuriyetin sunduğu yaygın parasız eğitimle okullarda toplumsallaşma kanalı bulmuştur. Temel sağlık hizmetleri, aşı, yoksul köylü çocuklarının beslenme ihtiyaçları okulda karşılanmış, çocuklar okul yoluyla sanat ve sporla buluşmuşlardır. Komşu Rusya topraklarında bir köylü toplumundan bilimde, sporda, sanatta, eğitimde, sağlıkta, ekonomide dünyaya örnek olan bir gelişmiş toplum, Ekim Devriminin tüm yurttaşlarına sunduğu yaygın parasız eğitimle mümkün olmuştur.

TÜM YURTTAŞLAR İÇİN YAYGIN, PARASIZ EĞİTİM

Bugün ülkemizde nitelikli eğitim sadece sınırlı bir varsıl kesimin ulaşabildiği, paran ne kadar o kadar erişebildiğin bir hizmet haline gelmiş durumdadır. Okullar yaygın kesimler için sınırlı düzeyde becerinin öğretildiği, bilimin, bilimsel düşüncenin, yaratıcılığın, sporun, sanatın dışlandığı alanlar haline gelmiştir. Pandemi sürecini eğitim için de bir kriz haline dönüştüren kapitalist sistem ülkemizde yüzbinlerce öğrencinin eğitimin dışına atarken, eşitsizlikleri yoksul emekçi çocukları aleyhine derinleştirmiştir. Okulların öğrenciler için sunduğu koruyucu duvarlar aylardır okullar kapalı durumda olduğu için yıkılmıştır.

Sadece bireysel çerçevede değil, sağlıklı toplumsal bir işleyişin kurulması, bireylerin topluma üretken olarak katılabilmeleri ancak tüm yurttaşlar için yaygın, parasız temel eğitimin bir hak olarak ele alınmasıyla mümkündür.

● SAMANALTI / Sait Munzur

● KAPAK

ÜCRETSİZ EĞİTİM İSTİYORUZ

TKP geçtiğimiz hafta “Bütün Eğitim Hizmetleri Devletleştirilmelidir!” başlıklı bir bildiri yayımladı. Çağrımız, öğretmenleri yük, velileri müşteri olarak gören düzene çocuklarını emanet etmekte zorlanan herkese...

Bütçede en yüksek pay eğitim!’ Size de çok tanıdık gelen bir başlık değil mi? Şu anda TBMM’de görüşülen 2021 bütçesine ilişkin değerlendirmelerde de aynı klişeyi duyuyoruz. Oysa ki MEB’in bütçesi yaklaşık 1 milyonun üzerinde eğitim emekçisine ve 18 milyon öğrenciye ayrılan bütçe. Yani konu ayrılan kaynağın çokluğu değil, sistemin büyüklüğü. TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilen 2021 bütçesi içerisinde MEB’in payı 146 milyar 920 milyon TL olarak belirlenirken bunun bütçe içindeki oranı yaklaşık yüzde 11. Bu bütçenin yaklaşık yüzde 80’ini ise MEB çalışanlarının giderleri oluşturuyor.

PARASIZ EĞİTİME BÜTÇE Mİ YOK?

Kamusal ve bilimsel eğitimin gelişimi için bütçeler izlenecekse bakılması gereken esas kalem eğitim yatırımlarına ayrılan payı içeren kalem. Yani yeni derslikler için, laboratuvarlar, kütüphaneler, spor, sanat salonları için ne kadar kaynak

ayrılmış? On yıllardır eğitimdeki özelleştirme uygulamalarına paralel olarak eğitim yatırımlarına ayrılan kaynaklar ciddi bir biçimde daraldı. Öncesi de çok parlak olmamakla birlikte AKP döneminde zorunlu kimi gereksinimler ve imam hatip okulları dışında eğitim yatırımlarına neredeyse kaynak ayrılmıyor. MEB bütçesindeki eğitim yatırımları payı 2002 yılında yaklaşık yüzde 17 iken, 2020’de bu oran yüzde 4,5’lara kadar düştü. 2021 bütçesinde ise özellikle uzaktan eğitime yönelik zorunlu bir kalemin etkilenmesi gibi nedenlerle de eğitim yatırımlarının bütçe içerisindeki payı %7,5’a kadar çıkabildi ancak.

ZENGİNLE YOKSULUN ARASINDA 32 KAT FARK VAR

Eğitime kaynak ayrılmaması, eğitim için ihtiyaç duyulan tüm kaynakların onlarca farklı kalem altında velilerden toplanması, eğitimin paran varsa ulaşılabilir olması, yoksul emekçi yurttaşların çocuklarının giderek eğitimden uzaklaş-

ması ya da kopması ve derin eşitsizlikler anlamına geliyor. Türkiye’de bugün en yüksek gelirli %20’lik kesimin eğitim harcamaları en düşük gelirli %20’lik kesimin harcamalarının yaklaşık 32 katına çıkmış durumda!

KAYNAK VAR, NİYET YOK

Türkiye’de eğitimin devlet okullarında parasız olduğu anayasada ve eğitimle ilgili kanunlarda belirtilmesine rağmen bunun gerçeklikle hiçbir bağı kalmadı. Eğitimin parasız olarak sunulması ancak eğitimin devletleştirilmesiyle mümkün. Özelleştirmelerin “Kaynak yok” diyerek eğitimin parasız sunulamayacağını iddia etmeleri ise gerçekliği tersyüz etmek anlamına geliyor. Ülkemizde tüm yurttaşların kaynaklarıyla ortaya çıkan merkezi bütçeden sadece 2019 yılında 100 milyar liranın, yani neredeyse MEB bütçesine denk gelen miktarın borç faizine ödendiği düşünüldüğünde dahi parasız eğitim için yeterli kaynağın olup olmadığı rahatlıkla görülebilir.

DE AYRI!

Ülkemizde Türkçe resmi dil olarak tüm okullarda zorunlu olarak okutulmasına rağmen, anadili Türkçe olan ülkemiz nüfusunun dili ne kadar doğru ve güzel konuştuğu da oldukça tartışmalı. Burada elbette birçok etkenden söz etmek mümkün. Dil öğretiminin kuralların öğretildiği teknik bir sürece indirgenmesi ve etkili yapılamaması, yabancı dillerin kimi zaman egemen olma durumlarıyla kimi zaman özentiyile anadili etkisi altına alması, son yıllarda sosyal medyada yer bulan kolaycı dil kullanımlarının gündelik dile sızması... Belki de en önemlisi ise dil eğitiminin, dilin kullanımının okuma ve yazmayla etkili bir bağ kurmaması.

Ülkemizde dil söz konusu olduğunda eğitimle ilgili en önemli başlıklardan biri de elbette anadilinde eğitim konusu. Başta Kürt yurttaşlar olmak üzere ülkemizde milyonlarca insan Türkçe dışında bir anadil konuşurken, anadilinde eğitim alamıyorlar. Anadilinde eğitim devlet tarafından bir yurttaşlık hakkı

olarak değil ayrıştırıcı bir unsur, bir güvenlik konusu olarak ele alınıyor. Milyonlarca çocuk okula başlama yaşına kadar anadili ile konuşur ve Türkçe bilmezken, okul, çocukların anadilini baskılayıcı bir unsur olarak işlev görüyor. Anadili Türkçe olan yurttaşlarla olmayanlar arasında eğitim hakkı çerçevesinde eşitsizlikler yıllar geçtikçe derinleşirken, aynı topraklarda yaşayan halkların da birbirini tanıyarak yakınlaşması güçleşiyor.

Ülkemizde dil eğitimine ilişkin bir konu da elbette yabancı dil eğitimi konusu. Yabancı dil eğitimi kapitalist düzende, tarihsel ve evrensel bilimsel, sanatsal ve kültürel birikimi kapsayabilmenin ve evrensel kardeşliği güçlendirmenin bir aracı olarak ele alınmıyor. Ülkemizin bağımlılık ilişkilerinin bir parçası olarak yaygın olarak İngilizce yabancı dil olarak neredeyse tüm okullarda zorunlu ya da seçmeli ders olarak yer alırken, bu dilin etkili öğretimi ve öğrenimi de ancak maddi kaynaklarla erişilen eşitsiz ve ayrıştırıcı bir kazanım olmaya dönüşmüş durumda.

Çocuk işçilik değil eğitim hakkı

Kapitalist Türkiye'de mesleki eğitim, ekonomiyle uyum adı altında tamamen patronlara teslimiyet, üretim içinde öğrenme ve döner sermaye bahanesiyle okullarda çocuk işçiliği ve yoğun sömürü demek. Bugün ülkemizde mesleki eğitim ortaöğretim düzeyinde başlamakta, yoksul emekçi çocukları küçük yaşlarda üretim tezgahlarında, eğitim adı altında sömürüye maruz kalmakta.

Temel eğitimin tüm yurttaşlar için bir hak olarak tanımlı ve zorunlu olduğu bir sistemde, lise çağında mesleki eğitime yönlendirme söz konusu olamaz. Öğrencilerin henüz temel eğitim sürecinde ilgi ve yeteneklerini tüm yönleriyle keşfederek sağlıklı bir meslek kararı vermesi mümkün değildir. Ayrıca zorunlu eğitim sürecinde okullar arasında farklılaştırmaya gitmek, ayrımlar yaratmak eşitsizlikler yaratır. Bu tür okul ayrımları bir taraftan herkes için eşit eğitim hakkını çığırırken, öğrencilerin kendilerini gerçekten tanıyamadan belirli bir meslek alanına girmelerini beraberinde getirir. Bu nedenlerle

mesleki eğitim, öğrencilerin ilgilerini, yeteneklerini ve yönelimlerini tanıdıkları bir sürecin ardından, zorunlu eğitim sonrasında meslek yüksekokullarında verilmelidir.

Bununla birlikte ilköğretimin son yıllarında başlayarak ve lise düzeyinde, öğrencilerin kendilerini tanımalarını, ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmalarını, farklı meslekleri, üretim süreçlerini tanımalarını sağlayacak çeşitli uygulamalı meslek derslerinin programlarında yer alması mesleki eğitimin temellerini oluşturacaktır. Bu tür derslerin ülkenin ihtiyaçlarını ve planlamalarını, yeni ortaya çıkacak iş alanlarını dikkatini alacak şekilde oluşturulması, sömürü yoluyla kâr yaratmak amacıyla değil, meslekleri tanımak ve öğrenmek amaçlarıyla ele alınması esastır. Özellikle lise düzeyinde öğrencilerin ilgi, yetenek ve yönelimlerinin, kendileri dışında veliler, öğretmenler ve rehber öğretmenler eşliğinde izlenip sağlıklı bir değerlendirmeyle akademik ya da mesleki alana yönlendirilmesi, öğrencileri koruyan, mesleki eğitimi sağlam temellere oturan bir yaklaşım olacaktır.

Ne yapsalar imam hatip okulları başaramıyor!

MEB istatistiklerine göre geçtiğimiz yıl 1651 tane imam hatip lisesinde (İHL) toplam 502 bin 847; 3437 tane imam hatip ortaokulunda (İHO) ise 777 bin 439 öğrenci kayıt yaptırmış. Öğrenci ve okul sayılarını oranlayarak yapılan basit bir hesapta dahi imam hatiplerde derslik başına düşen öğrenci sayısının oldukça düşük olduğu görülebilir.

BEŞ ORTAOKULDAN BİRİ İMAM HATİP

2012 yılında 4+4+4 modeliyle açılan İHO'ların bu sayılarla birlikte tüm ortaokullara oranı %20'lere dayanmış durumda. İller bazındaki dağılıma bakıldığında ise bu oranın değiştiği, Bursa, Antalya, İstanbul gibi büyükşehirlerin de bulunduğu 27 ilin bu oranın üzerine çıktığı görülüyor. Gümüşhane ve Bayburt'ta İHO'ların sayısı normal ortaokulların üstüne çıkarken, Tunceli ve Ardahan'da ise sadece birer tane İHO bulunuyor.

Ortaöğretim düzeyinde iller bazında tabloya bakıldığında, imam hatipleşme olgusunun daha çeşitli olduğu görülüyor. Çünkü bu düzeyde neredeyse her okul türünün imam hatipte bir muadili var. İHL'ler de diğer liseler gibi bu düzeyde fen lisesi, sosyal bilimler lisesi, meslek lisesi, güzel sanatlar lisesi, spor lisesi, yabancı dil hazırlık sınıfı uygulayan liseler, açık lise gibi türlere ayrılmış durumda. Bu haliyle imam hatipler, paralel bir eğitim sistemi görüntüsü veriyor. Öyle ki, çeşitli sebeplerle örgün eğitimin dışına

çıkan öğrenciler için açık İHO ve İHL dahi var. Bu paralel sistemin kapsamadığı tek alan ise özel okullar. Diğer taraftan özel okullar da varlıklarını biraz da imam hatiplere borçlu. Eğitim alanındaki dinselleşmeden kaçan kimi aileler çocukların özel okullara gönderiyorlar.

YILLARDIR YATIRIM YAPILIYOR, BAŞARI YOK

Lise düzeyinde bu çeşitliliğin sebebi tahmin edilebileceği gibi, bu okulların akademik başarı düzeyini arttırmak ve tercih edilmesini özendirme. MEB tarafından yayımlanan çeşitli politika belgelerinde de bu durum açıkça dile getiriliyor. Fen ve sosyal bilimler proje İHL'leri ilk mezunlarını geçtiğimiz eğitim öğretim yılında verdi. Bununla ilişkili olarak mezunlar arasında üniversite sınavı başarısında önceki yıllara göre bir artış sağlandı. Bu durum 'imam hatiplerin büyük başarısı' olarak lanse ediliyor. Sanki dini eğitim almak akademik başarıyı beraberinde getirir gibi bir algı yaratılmak isteniyor. Oysa bu okullar yıllardır sınava hazırlık odaklı bir çaba içindeler.

İmam hatip dışındaki okullara temizlikten altyapıya kadar hiçbir yatırım yapılmazken, her türlü maddi kaynak imam hatiplere aktarılıyor.

Teknolojik altyapıya ve donanıma sahip geniş binalarda, çok da tercih edilmemesinin sonucu olarak az sayıda öğrenciye hitap eden bu okulların, sadece donanımsal avantajları değil, programları ve işleyişleri bile sınav başarısı odaklı. Sınav odaklı eğitim sisteminde diğer okul

türlerinden bir adım öne geçmek için her türlü fırsatı değerlendiren bu okulların imkanları düşünüldüğünde, akademik başarının halen çok düşük olduğu görülebilir.

Geçtiğimiz yıl yapılan üniversite sınavlarında yerleşme oranlarına bakıldığında, fen lisesi mezunlarının yüzde 48,6'nın, Anadolu lisesi mezunlarının yüzde 27,9, İHL mezunlarının ise ancak yüzde 16,4'ünün bir lisans programına yerleştiği görülüyor. Yani ne yapsalar olmuyor!

HİÇBİR DİLİ ÖĞRETEMİYORLAR

Kapitalizmin egemenliği altındaki ülkemiz, 21. yüzyılın başında yüzbinlerce yurttaşın bırakın eğitim hakkını, okur-yazarlığı dahi çok görüyor! TÜİK'in 2019 yılında açıkladığı son istatistiklere göre ülkemizde yaklaşık 2 milyon yurttaş okur-yazar değil. 500 bin yurttaşın durumu ise istatistiklere 'bilinmeyen' olarak yansıyor. Okur-yazar olmama özellikle kadın yurttaşları ilgilendiren bir sorun olarak dikkat çekiyor. 15 yaş üstü kadın nüfusun yaklaşık %6'lık bölümü, yani yaklaşık 1 milyon 750 bin kadın okur-yazar değil. Diğer taraftan kayıtlara okur-yazar olarak geçen yine yüzbinlerce yurttaşın da esasında aktif okur-yazar olmadığı, yani düzenli okuma ve yazma faaliyetinde bulunmadığı ya da okuma-yazmayı öğrenmiş olsa bile kullanmadığı için unutmış olduğu biliniyor.

SAĞLIK

AŞI HAKKI HEPİMİZİN

Tüm toplumun aşı hakkını, eşit ve yaygın bir aşılama çalışmasını bugünden talep etmezsek, yarın aşı konusunda da son on ayda gördüğümüze benzer manzaralarla karşılaşabiliriz. Aşıyla ilgili önemli olan, etkili bir aşının bulunması kadar, bağışıklamanın yaygın olarak yapılabilmesi.

Pandemi boyunca gördük ki halkın ihtiyacı olan yaşamsal üretimin sürekliliğine değil, sermaye sınıfının kâr etmesini sağlayacak meta üretiminin sürdürülmesine öncelik verildi. Bu nedenle, hastalanmak, hatta ölmek pahasına birçok işyerinde emekçiler çalıştırılmaya devam etti. İzolasyon önerileri, evde o sürenin ne yiyip ne içerek, nasıl ısınarak geçirileceği hesap edilmeden yapıldı.

Oysa insanlık tarihinin gördüğü en ağır pandemiye geride bırakmanın yolu ona karşı bütünlüklü bir mücadeleden geçiyor. Burada herkesin uyması gereken ortak kurallar olduğu kadar, merkezi olarak planlanacak ve ulusal/uluslararası düzeyde alınacak önlemlerin de payı var. Aşığı da bu merkezi önlemler arasında düşünebiliriz. Fakat buradan bakınca kapitalist ülkelerin şimdiye kadarki pandemiyle mücadele performansının zayıflığı, aşı konusunda da umutları küçültüyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde halkın %35'i COVID-19 aşısını yaptırmaya karşı şüphe duyduğunu ifade ediyorsa, bu yalnızca bağnazlıkla, cehaletle açıklanamaz.

Ne yazık ki bunun temelinde pandemi döneminde tavan yapan devlet kurumlarına karşı güvensizlik, açıkça önemsenmediğini görme, bir toplum olarak bütünlük ve adalet duygusunda zayıflama yatıyor.

Kurumlara olan güvendeki erozyon o kadar büyük, bilimsel yöntemle ilgili bilinç ise o kadar zayıf ki sonucun bu olması kaçınılmaz. Oysa toplumun üçte birinin aşı yaptırmayı reddettiği bir durumda o aşının amacına ulaşması zaten mümkün değil.

Öyleyse bazı talepleri şimdiden yüksek sesle dile getirmek gerek. Tüm toplumun aşı hakkını, eşit ve yaygın bir

aşılama çalışmasını bugünden talep etmezsek yarın aşı konusunda da son on ayda gördüğümüze benzer manzaralarla karşılaşabiliriz. Aşıyla ilgili önemli olan etkili bir aşının bulunması kadar, bağışıklamanın yaygın olarak yapılabilmesi.

Tıpkı herkes için, özellikle kalabalık işyerlerinde çalışanlar, AVM ve fabrika emekçileri, sağlıkçılar için tarama testi talebinde olduğu gibi. Örneğin, Sağlık Bakanı'nın patronu olduğu hastane aylardır kısa çalışma ödeneği olarak verilen meblağın yarısı fiyatına test yapmaya devam edebiliyorsa daha fazla ses çıkarmamız gerektiği ortada.

Yapılacak olan belli: Bütün emekçiler, bütün yurttaşlar için yaygın, etkin, ücretsiz aşılama hakkımızdır, devlet için bu bir zorunluluktur. Öyleyse talep edeceğiz!

AŞILAMA NEDEN ÖNEMLİ?

Bulaşıcı solunum yolu hastalıklarında aşılamanın birkaç nedenle önemi bulunuyor. Öncelikle aşı yoluyla elde edilen bağışıklık, virüsü bir şekilde kapan kişilerin hastalığı daha hafif ya da belirtisiz atlatmasını; özellikle ek hastalığı olan bireylerde hastalığın ciddi düzeye ulaşmasının önüne geçilmesini sağlıyor. Solunum yolu hastalıkları genellikle eş zamanlı başka mikropardan kaynaklı enfeksiyonların da görüldüğü şekilde seyrettiğinden, toplam hastalık yükünün seyreltilmesi de sağlığın korunması açısından önemli.

Aşı yapılan bir kişinin kendisinin hastalıktan korunduğu kadar, virüsün kişiden kişiye yayılmasını da engellediğini, yani bulaş zincirini kırdığını unutmamak gerek. Ancak bulaşın anlamlı şekilde azalması için toplumun en az yüzde 60-70'inin aşılması gerekiyor. Aşıyla sağlanacak bağışıklığın ne kadar süre etkin kalacağına dair henüz elimizde

Amerika Birleşik Devletleri'nde halkın %35'i COVID-19 aşısını yaptırmaya karşı şüphe duyduğunu ifade ediyorsa, bu yalnızca bağnazlıkla, cehaletle açıklanamaz. Ne yazık ki bunun temelinde pandemi döneminde tavan yapan devlet kurumlarına karşı güvensizlik, açıkça önemsenmediğini görme, bir toplum olarak bütünlük ve adalet duygusunda zayıflama yatıyor.

yeterli veri yok. Grip aşısında olduğu gibi salgının yükselişe geçtiği ayları kapsayacak şekilde mevsimlik ya da sezonluk aşılama yapılması gerekebilir. Bu nedenle de gerekli bağışıklama düzeyine dar bir zaman aralığında tüm topluma aşı uygulanarak erişilmesi söz konusu olabilir. Ayrıca COVID-19'un yayılmasında kendisi belirti göstermese de çevresine yayan, isabetsiz ve damgalayıcı bir tabir olmakla birlikte "süper bulaştırıcı" olarak anılan bireylerin de etkili olduğu söyleniyor. Evde oturması istenen büyükanneye, çalışmak zorunda olduğu için bindiği metrobüste virüsü kapan torunun bulaştırması örneğinde olduğu gibi. Ve aşı uygulamalarında hastalık geçirme riski yüksek gruplara olduğu kadar bu gruplara da öncelik verilmesinin gerekliliğine dikkat çekiliyor. İşte burada devreye aşının bir devlet politikası olarak görülmesi gerekliliği giriyor.

Aşı konusunda bazı başka soru işaretleri de var. Örneğin hastalığa yakalanmış olmak aşığı ihtiyaç kalmadığı anlamına gelmiyor. Özellikle son aylarda, COVID-19 geçirmiş olan kişilerin yeniden enfekte olabildiğine dair bilgilerimiz çoğaldı. Bunun nedeni virüsün genetik materyalinin zaman içinde değişiklikler geçirmesi olduğu kadar, bireyin bağışıklık sisteminin çeşitli nedenlerle zayıf düşmüş olması olabilir.

Ve son olarak, aşı olmak diğer önlemlerden vazgeçilebileceği anlamına gelmiyor.

KÜBA'NIN AŞI ÇALIŞMALARI UMUT VE GÜVEN VERİYOR

Küba Komünist Partisi'nin yayın organı Granma'da gelecek yılın ilk aylarında Kübalıların aşıya kavuşacakları duyuruldu.

Bu bir tesadüf değil. Halihazırda ülkenin bağışıklama programında halen yer alan sekiz aşı Küba'nın kendi kurumlarınca üretiliyor ve halka ulaştırılıyor. Bu sayede aşı programları eksiksiz uygulanabiliyor; yani aşı hakkı üzerinde Küba halkının egemenliği bulunuyor da denebilir.

Çin'deki ilk COVID-19 vakasının bildirilmesinden ve ülkede de vakaların görülmeye başladığı andan itibaren Kübalı bilim insanları bu bulaşıcı hastalığa karşı bir aşı geliştirmek üzere çalışmalar yapmaya başladı. Burada Küba Devlet Başkanı Diaz-Canel'in aşı çalışmalarının hızlandırılması konusunda bilim insanlarına yaptığı yönlendirme önem taşıyor. Ülkenin bugüne kadarki bilimsel bilgi birikiminin tüm dünyayı derinden etkileyen pandemi karşısına bir çözümle çıkabilmesi için uğraş veriliyor. Başkan'ın pandemi sürecinde bizzat kaleme aldığı bir bilimsel makale de bulunuyor.

Küba Moleküler İmmünoloji Merkezi'nin yürütmekte olduğu aşı çalışmalarından en önemlileri şunlar:

Soberana 01 (Egemen 01): Antijen (protein) temelli bir aşı; temel mekanizması antikor oluşumunu tetikleyerek virüsün insan hücreleri içine girmesini önlemek. Soberana 01'in denemeleri şu anda klinik aşamada ancak yeterli bağışıklık yanıtının elde edilip edilmediğinin görülmesi için uygulamanın üzerinden belli bir süre geçmesi gerekiyor. Klinik çalışmalarda aşı yalnızca hastalığı geçirmemiş olan bireylere değil, asemptomatik geçirdiği saptanmış olan bireylere de uygulanacak.

Şu anda Faz 2 aşamasında. İki doz uygulandıktan sonraki bağışıklık yanıtına göre bir sonraki klinik aşamaya geçilmesi planlanıyor. Aşının olası yan etkileri ya da hastalık benzeri bir tabloyu tetikleme olasılığı ile toplumda virüse bağlı hastalığın görülme olasılığı arasında yapılan istatistiksel karşılaştırmalar aşı çalışmalarının başarısını belirliyor.

Soberana 02 (Egemen 02): Hem bir antijen hem de tetanoz toksini içeren konjuge bir aşı. Daha güçlü ve uzun süreli bir bağışıklık yanıtı ortaya

çıkarmak için bu formülasyon deniyor. Burada önemli olan hem bağışıklık yanıtına hem de aşının güvenliğine ve olası yan etkilerine göre bir sonraki klinik aşamaya geçilmesi. Faz 3 aşamasında ise yaklaşık 150 bin kişinin çalışmaya katılması gerektiği ifade ediliyor. Daha doğrusu, virüsün o ülkedeki yaygınlığı azaldıkça çalışmaya dahil edilmesi gereken birey sayısı artıyor.

Tüm bu bilgileri komünist partisinin yayın organından kamuoyuyla paylaşan Küba, iki yeni aşı çalışmasının daha müjdesini verdi. Üstelik bunlardan biri olan Mambisa, burun içi yolla uygulanması hedeflenen bir aşı.

Mambisa, adını 19. yüzyılın ikinci yarısında bağımsızlık uğruna savaştan kadınlarından alıyor.

Adını Jose Martí'nin 1869 yılından yazdığı ilk dramatik şiirinden alan Abdala (CIGB 66) ise enjeksiyon yoluyla uygulanacak ve reseptör bağlanma bölgesinde etkili olması amaçlanacak.

Küba'nın geliştirdiği aşılardan başarıya ulaşmasının Latin Amerika ülkelerinde aşı temini açısından da olumlu sonuçları olacak. Zira Amerika Birleşik Devletleri dünyada geliştirilen aşılardan önemli bir bölümünü deyim yerindeyse "kapattı". Özellikle kendi ülkesinde çalışmaları yapılan Pfizer ve Moderna şirketlerine ait ilaçların yalnızca ABD'de kullanılabileceği konuşulurken, İngiltere merkezli AstraZeneca firmasının aşısının Dünya Sağlık Örgütü koordinasyonunda bir kısım gelişmekte olan ülkeye de dağıtılacağı ifade ediliyor.

Yine de insanlığı hasta olmaktan, ağırlaşmaktan, ölmekten korumanın bir yöntemi varken, 21. yüzyılın teknolojisi bu düzeye gelmişken, milyonlarca insanın aşı olup olamayacağına dair bir belirsizlik olmasının tek açıklaması gerici bir düzen içinde yaşıyor oluşumuz. Halkı aşı konusunda şüpheye düşürmek ve bu çabaları geciktirecek söylemlerde bulunmak da en az emekçileri fabrikalara kilitleyen kapitalistlerinki kadar büyük sorumsuzluk.

ORTAK DÜŞMAN VİRÜS MÜ KAPİTALİZM Mİ?

COVID-19'a karşı aşı çalışmaları büyük bir hızla sürüyor. Tüm dünyada 150'nin üzerinde COVID-19 aşı çalışması sürdürülüyor. Aşı, belirttiğimiz nedenlerle virüsün sınırlanmasındaki en etkili silahlardan biri olacak. Diğer yandan, COVID-19'un ortaya çıkmasının, dünya çapında yayılmasının, bugün hâlâ sınırlanamamış olmasının altında virüsün biyolojik özelliklerinden çok dünya kapitalizminin var olma ilkeleri yatıyor.

Sağlık Bakanı diyor ki, "Politikacılar sağlık üzerinden siyaset yapmasınlar". Oysa bugüne kadar alınan tüm kararlar siyasi bir yaklaşımın ürünü oldu. Türkiye'ye ithal edilecek aşılardan riskli gruplara ya da tüm topluma ücretsiz, eşit, yaygın uygulanıp uygulanmayacağı siyasetin konusu. Yoksa aşının ücretsiz olması ile ilgili Meclis

önergesi neden iktidar ortakları tarafından reddedilsin? Öte yandan, reddedilmesinden daha tuhaf olanı buna gösterilen gerekçe: Zira aşının zaten ücretsiz olacağı söylendiği için önerge reddedilmiş! Açıkça, "Tüm halkımıza aşı ücretsiz ve adil şekilde dağıtılacaktır" yanıtını vermektense kaçınılmış. Çin'den ithal edilmesi beklenen 50 milyon doz aşının ücretsiz uygulanacağı Bakan tarafından dile getirilse de, başka

aşılardan ithal edilebileceği söylenerek dileyenlerin kendi cebinden ödeyerek bu aşılardan temin edebilmesinin yolu açılıyor. Yani aşı olurken de, "Sakin ol Champ! Paramı verdim, aşımı oldum" türünden aşağılamaları işiteceğiz. Tekrar edelim, aşının esprisi toplumu bağışıklamadır. Burada kişisel tercihlerin ya da cüzdanın dolgunluğunun rolü olmamalıdır. Aşı temel bir haktır. Tartışması olmaz.

KADIN

AKP'NİN 'ÇÖZÜM'LERİ:

İbre yine gericilikten yana

Düzen siyaseti geçmişten bu yana her zaman aşiretlerden oy devşirdi; aşiret mensuplarını meclise "çiftçi" olarak soktu. Bugünse kadının esamesinin okunmadığı aşiretlerle, çocuk yaşta evliliklerin önlenmesine dair protokol imzalanıyor.

Geçtiğimiz hafta Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Şanlıurfa İl Müdürlüğü dört aşiret lideriyle bir protokol imzaladı. Devletin aşiret liderleriyle protokol imzalamasından daha vahimi, protokolün erken yaşta evliliklerin önlenmesine dair işbirliği öngörmesi. Ve durum Bakanlık nezdinde o kadar olağan ki, imzayı atan Şanlıurfa İl Müdürü, "toplumun sevilen, önde gelen kanaat önderleriyle bir araya gelip erken yaşta evliliklere ortak çözümler bulmaya çalışmak"tan pek memnun olduğunu söylüyor.

Çocuk yaşta evlilikler cumhuriyetin kuruluşundan bu yana maalesef tam olarak çözülemeyen sorunlardan biri. Bu evliliklerin olduğu yer erken yaşta cinselliğe zorlanarak çocuklukları ellerinden alınmış ve çoğu zaman da erken yaşta gebelikler yüzünden yaşamlarından edilmiş kız çocukları oluyor.

Yalnız ülkemizde değil, dünya genelinde de bu sorunu besleyen ana unsurlardan biri gericilik. 21. yüzyılda ülkemizde halen çocuk yaşta evlilik gibi bir sorunun var olması, kaynağını gericilikten alıyor. Eğitimin gerici içeriğinin arttığı yetmezmiş gibi, 2012'de getirilen 4+4+4 sistemiyle birlikte zorunlu eğitimin açıktan okula gitmeden sürdürülebilmesine olanak tanındı. Buna 2017 yılında imamlara resmi nikah kıyma yetkisi verilmesi de eklenince kız çocuklarının okullaşma oranı git gide azaldı.

Eğitim-Sen'in 2019 yılında hazırladığı rapora göre, ilkokullarda kız çocuklarının okullaşma oranı 2013-2014 öğretim yılında yüzde 99.57 iken, 2018'de bu oran yüzde 91.5'e düştü.

Geçtiğimiz Temmuz ayında Dünya Nüfus Günü vesilesiyle doğum ve evlilik istatistiklerini açıklayan TÜİK'in verilerine göre ülkemizde geçen yıl 16-17 yaş grubunda olan 17 bin kız çocuğu evlendirildi. 15 yaşın altında tam 142 kız çocuğu, 15-17 yaş aralığındaysa 9 bin 714 kız çocuğu doğum yaptı. İller sıralamasına gelince, bin 245 kız çocuğunun evlendirilmesiyle ilk sırada yer alan Gaziantep'i İstanbul ve Urfa izledi.

Çocuk yaşta evliliklerin aşiret yapısının sürdüğü, gericiliğin baskın olduğu bölgelerde daha yaygın olduğu bir gerçek. Öyle ki, aşiretlerde evlilikler tümüyle aşiretin çıkarına göre belirleniyor. Kadınlar çoğu zaman ya aşiret liderinin aşiret içinden belirlediği kişiyle evleniyor ya da başka aşirete "gelin" giderek iki aşiret arasında akrabalık ilişkisi kurulmasına aracı ediliyor. Bir diğer gerçekse şu: Kız çocuklarının okullaşma oranı arttıkça, çocuk yaşta evlilikler azalıyor. Bu iki gerçekten hareketle çocuk yaşta evliliklere karşı alınacak en etkili önlem, özellikle aşiret ilişkilerinin sürdüğü bölgelerde kız çocuklarının okula gönderilmesinin önündeki engelleri kaldırmak, halkı yaygın kampanyalarla aydınlatmak, bilinçlendirmek olmalıdır. Oysa devlet ne ya-

pıyor? Adeta bükemediği eli öpercesine, aşiretlerle masaya oturuyor, çocuk yaşta evlilik sorununu besleyen ana damarlardan birinden, aşiretlerden medet umuyor.

Üstelik siyasi partilerin aşiretlerle ilişkisi yeni değil. 1950'lerden, Demokrat Parti iktidarından bu yana ülkemizde düzen partilerinin özellikle Doğu ve Güneydoğu'dan alacakları oylarda aşiretler belirleyici oluyor. 1999 seçimlerinde Doğru Yol Partisi'nin Şanlıurfa'daki adaylarından dördü Bucak ve Şeyhanlı aşiretlerindendi. 2015 seçimlerinde yine aynı Bucak aşireti, AKP, CHP ve HDP'ye birer aday adayını çıkardı. Aşiret adayları parti listelerinde "çiftçi" olarak kendilerine yer buluyor. Böylece bugün muhalefetinden iktidarına hiçbir düzen partisi aşiretlerden oy devşirmekte bir diğerinden aşağı kalmıyor.

SİNEMA PENCERESİNDEN ÇOCUK YAŞTA EVLİLİKLER

Çocuk yaşta evlilik gerçeği o kadar yakıcı bir sorun ki, Türkiye sinemasında da birçok filme konu oluyor. Sondan başlayacak olursak Yeşim Ustaoglu'nun 2017 yılında vizyona giren "Tereddüt" filminde, sorun İstanbul'da yaşayan bir aile üzerinden ele alınıyor.

Deniz Gamze Ergüven'in 2015 yılında vizyona giren Mustang filmindeyse oldukça muhafazakar bir çevrede babaanneleri tarafından büyütülen ve erken yaşta evlendirilen beş kız kardeşin öyküsü anlatılıyor.

2012 yılında çekilen, oyuncularında İlyas Salman'ın da yer aldığı, yönetmenliğini Reis Çelik'in yaptığı Lal Gece filmi, çocuk yaşta evlilik sorununu ele alsa da, bu sorundan ziyade töre kurbanı olmuş ve yıllarca hapiste kalmış bir erkek karakteri öne çıkarması nedeniyle eleştiriliyor.

— **KÜLTÜR-SANAT** DENGİN CEYHAN:

Eşitsizlik sadece sanat eğitimini değil, içtiğimiz suyu bile farklılaştırıyor

Yetenek yok diye iyi örnekler çıkmıyor değil; her yerde ulaşılabilir okullar, eğitimciler olsa her yerde iyi örnekler çıkacaktır. Bir şehirde piyano yoksa orada kimse piyano çalmayı öğrenemez, bu kadar basit.

Piyaniist Dengin Ceyhan'ın ikinci EP'si, 'Dengin Plays Chopin Nocturnes' adıyla geçtiğimiz haftalarda dijital müzik platformlarında yayımlandı. Biz de bu vesileyle hem albümü hem de başka birçok konuyu konuştuk.

SoLTV'deki programda da değindiğin bir konu var; sınıfsal ayırım daha çocukluktan geleceğimizi belirliyor diyorsun, çok doğru. Sınıfsız bir toplumda sanat eğitimi, sanata ulaşmak nasıl olurdu sence?

Özellikle devlet okullarında okuyorsa çocuklar ve müzik eğitimi almak istiyorsa bu aileler için ciddi bir masraf demek. Aileler genelde o masrafı karşılayamıyor, karşılayabilecek olan zaten özel okula yolluyor çocuğunu ve zaten ekonomik koşulları sayesinde başka imkânlar da sunabiliyorlar. Eşitsizlik sadece sanat eğitimini değil, insanların içtiği suyu yediği makarnayı bile farklılaştırıyor.

Sanat da böyle... Şu an bir piyano almak bile çok çok büyük bir masraf; dersini aldirmaya kalksınız o da büyük masraf. Bu eşitsizlik eğitim politikasının kökten değişikliğiyle ortadan kalkabilir ancak.

İstanbul'da birçok konser salonu var ama Şirnak'ta yok mesela. Ankapark'a 750 milyon lira boşa gitti, haberlerde okuyoruz. O para ile kaç tane piyano alınabilirdi ve birçok şehre ulaştırılabilirdi. Çok sınırlı yerde insanlar kültür sanat etkinliğine ulaşabiliyor. Kültürle yaşayan bir yerde insanların kültürsüz kalma ihtimali yok. Ama tüm bunlar bir temele dokunuyor, gerçekten bilinçli bir toplum olmamız istenseydi olurduk, en başından beri konuştuğumuz birçok sorun yaşanmazdı. Bunlardan biri de sanat...

Müziyen olmak yetenekten çok çalışma işidir; yeteneğin etkisi yüzde 10'luk bir paya sahiptir. Yetenek yok diye iyi örnekler çıkmıyor değil; her yerde ulaşılabilir okullar, eğitimciler olsa her yerde iyi örnekler çıkacaktır. Bir şehirde piyano yoksa orada kimse piyano çalmayı öğrenemez, bu kadar basit.

Zor zamanlardan geçiyoruz; dinleyici ile buluşamamak, geçim sıkıntısı, pandemi bahanesiyle esas önlemleri almayı sosyal hayatı baskılamaya dönük önlemler de alınıyor. Anadolu'da birçok kentte ulaşılır olmayan senfoni orkestralarının konserleri ulaşılabilir olduğu yerlerde de fahiş fiyata sunulmaya başlandı. Mesela CSO bilet fiyatlarındaki artış... Nasıl değerlendiriyorsun bu durumu?

Pandemiden önce de kültür sanat alanına müdahale vardı zaten; pandemi de kullanışlı bir araç haline dönüşmüş oldu. Bu müdahale sadece kısıtlama ile olmuyor; popüler olanı öne çıkararak sanat niteliksizleştiriliyor. CSO binası yeni bir bina, pandemi koşullarında yarı dolulukla gerçekleştiriyor konserler.

Fiyatların artışını bununla açıklayabilirler ama devletin sanat kurumlarının herhangi bir kâr güdümü olmadan üretim yapması lazım.

Bir de CSO cumhuriyetten daha eski bir kurum; bir standardı temsil etmesini bekleriz ama bir kurs merkezinde aldığı derslerle 'YouTube kişisi' olmuş bir kimse orada konser verebiliyor mesela. Gerçi pandemi tedbirlerine takılmışlar sanırım ama...

Alınan eğitimin niteliğinden ziyade PR çalışmaları ile adı duyurmuş kimselere açılıyor sahneler. Bu da önemli bir sorun mesela.

Genç bir müzisyenden klasik müzik eserleri de dinliyor olmak önemli; bize albümün yaratım sürecinden de söz eder misin?

Çocukluğumdan beri dinlediğim bir bestecinin eserlerini çalmaktan dolayı çok mutluyum. Albümü Babajım İstanbul Stüdyoları'nda kaydettik; Arın Baykurt kayıt mastering ve mixini, Tarkan Gözübüyük prodüktörlüğünü yaptı.

soL TV'de yayınlanan soL Kültür Bölüm 6: Dengin Ceyhan ile Söyleşi başlıklı yayına karekodu okutarak erişebilirsiniz.

Sanat yaşamında örnek aldığın kimseler var mı?

Elbette ama illa müzik alanında değil; Kemal Sunal, İhsan Yüce, Tarık Akan ilk aklıma gelenler. Onların hayata karşı duruşlarını görünce daha fazla cesaretleniyor insan. "Nasıl bir sanatçı, piyanist olunur?" sorusuna en güzel örnek Fazıl Hoca'dır. Sahnede yenilikler yaratabilmek konusunda Pentagram, Hayko Cepkin gelivor aklıma mesela...

Sadece sanat açısından değil, genel bir duruş açısından örnek oluşturduklarını düşünüyorum. Kaybedebilecek şeyler olsa bile doğrudur durmanın önemini anlamamıza yarayan, topluma karşı sorumluluk hissetmenin gerekliliğini hatırlatıyorlar bizlere.

Bu zor zamanlar geçince nasıl bir konser yapmayı hayal ediyorsun?

Benim için her yer sahne, canlıların olduğu her yer konser alanı. Nerede olursa olsun bir an önce normale dönelim de ulaşalım dinleyicilerimize.

Aşı bulunsun ve eşitlikçi bir dağılım yapılsın; biz de bir an önce sağlıklı günlerde dinleyicilerimize kavuşalım. Tüm sağlık emekçilerine de bir kez daha emekleri için teşekkür etmek istiyorum.

Devletin sanat kurumlarının herhangi bir kâr güdümü olmadan üretim yapması lazım.

Kaybedebilecek şeyler olsa bile doğrudur durmanın önemini anlamamıza yarayan, topluma karşı sorumluluk hissetmenin gerekliliğini hatırlatıyorlar bizlere.

● SEMT EVLERİ BEYOĞLU SEMT EVİ

Memleketin mücadele belleğinde bir Semt Evi

Beyoğlu Semt Evi bir buçuk yılı aşkın süredir faaliyet gösteriyor. Bir anında Dolapdere, Tarlabası, diğer yanında Cihangir, Gümüşsuyu, İstiklâl Caddesi. Semt Evi, bu dağılımın ortasında yaşayan ve çalışan insanlara bir nefes demek.

AKP'li yıllarla birlikte küçük bir Türkiye modeli olarak önce sessiz sedasız, sonra bitmek bilmez bir pervasızlıkla derinden dönüştürülen asırlık bir semt Beyoğlu. Şimdilerde sanatsız, kültürsüz, lezzetsiz... Müziksiz, içkisiz ve kahkahasız... Kapitalist talandan nasibini alan, doymak bilmez para hırsının kurbanı bu semtin bütün renkleri

birer birer griye döndü. İktidar, gayet sistemli bir eylem planı dâhilinde, Tarlabası Projesinden, Taksim yayalaştırma yalanına, AKM projesinden, tarihi İstiklâl Caddesi'ne dikilen, gerek devasa cüsesi gerekse eklektik mimarisiyle tam bir kültür talanı olarak boy gösteren Demirören AVM'ye varıncaya dek, bu semtin tüm değerlerine bir bir saldırdı ve saldırmaya devam ediyor.

TARLABAŞI, KASIMPAŞA, CİHANGİR...

Türkiye'de Gezi Direnişi sonrası muhalif kesimlerin değişim umutları sandığa hapsedilirken, ardından hakim olan yenilmişlik psikolojisi birçok alandaki direngenliği kırdı. Memleketin kültür sanat ve mücadele belleğinin saklı olduğu

► BEYOĞLU KADIN DAYANIŞMA KOMİTESİ

Bir yandan evde bakım veren, bir yandan ağır koşullarda düşük ücretlerde çalışmaya mecbur olan kadınlar... Yıllardır kadınlar şiddetin her türlüyle karşı karşıya kalıyor, yolda yürümek bile bir kadın için maalesef çok zorlu olabiliyor. Beyoğlu'nda yaşayan ve çalışan kadınlar da bu sorunların bir parçası. Tarlabası'nda yürümek gece vakti bir kadın için korkutucu olabiliyor veya bir başkası evinde şiddet görmesine rağmen

bunu kimseye söyleyemiyor. Özellikle komşuluk ilişkilerinin oldukça gevşediği, bir yandan virüs tehlikesiyle yaşadığımız şu günlerde evdeki tüm yük kadınların omzunda.

Beyoğlu Kadın Dayanışma Komitesi'ni birkaç hafta önce tüm bu sorunlara karşı mahallede yaşayan ve çalışan kadınlarla beraber bir mücadele kültürü geliştirmek için kurduk. Mahalledeki kadınlara ulaşmak, sorunlarını anlayabilmek için kapı kapı dolaştık, sohbet ettik. Kuruluş toplantısında birbirimizin sorunlarını dinledik. Aldığımız kararlar sonucu kadınlar arası dayanışmayı büyütme için kültür gezisi, film gösterimi, veli toplantısı, anne-baba okulu ve çeşitli etkinlikler düzenledik.

Şiddet gören, evine hapsolan kadınların olduğu, komşuluk ilişkilerinin birçok mahalleye oranla zayıfladığı mahallede bir dayanışma kültürünü yeniden oluşturabilmek için çeşitli araçlar geliştiriyoruz. Şiddet gören kadınlar için hukuki ve psikolojik destek veriyoruz. Özellikle Beyoğlu'nun bu bölgesinde kadına yönelik şiddetin oldukça sık olduğunu gözlemliyoruz. Bunun için 25 Kasım'da "Kadına Yönelik Şiddetle Nasıl Mücadele Etmeli?" başlıklı bir çevrimiçi atölye düzenledik. Kadınların kendi el becerilerini geliştirmeleri, farklı geçim kaynakları edinebilmeleri için önümüzdeki dönemde makrome atölyesi, desen atölyesi, takı atölyesi gibi atölyeler başlatacağız.

Beyoğlu Kadın Dayanışma Komitesi'nde birbirimize omuz veriyor, hep birlikte mücadele etmeyi öğreniyoruz. Birlikte sosyalleştikçe ve birbirimizi güçlendirdikçe daha çok kadına da ulaşacağımızdan eminiz.

Beyoğlu da iktidarın istediği gibi çoraklaşmaya terk edilmiş oldu.

İşte tam da bu çoraklaşmaya karşı, Beyoğlu'nda aydınlanmanın, dayanışmacılığın sesini tekrar yükseltmek amacıyla 2019 yılının Mayıs ayında kuruldu Beyoğlu Semt Evi. Aynalıçeşme caddesinin hemen girişinde açılan semtevinin bir tarafında Dolapdere, Tarlabası ve Kasımpaşa gibi yoksul ve emekçi kesimin yoğunlukta yaşadığı mahalleler dururken, diğer yanında ise Cihangir, Gümüşsuyu, yoğun emek sömürüsünün yer aldığı İstiklal Caddesi ve bir zamanların kültür sanat merkezlerinin yer aldığı bölgeler göze çarpıyor. Tam bu dağılımın göbeğinde yer alan Beyoğlu Semt Evi'nde ilk günden bu yana civarda yaşayan ve çalışan insanları semt evinin bir parçası haline getirmek için kolları sıvadık.

BEYOĞLU'NDAKİ KÜLTÜR VE EMEK SORUNLARINA MÜDAHALE İÇİN

Açıldığı günden bugüne onlarca etkinlik yaptık, birçok insanın derdine ortak olduk, beraber çözüm yolları aradık. Dayanışmayı büyütmek için film gösterimleri, anne-baba okulları, eğitim atölyeleri, enstrüman atölyeleri, aydınlanma seminerleri düzenledik.

Bunun yanı sıra Beyoğlu Kadın Dayanışma Komitesi'ni kurduk. Beyoğlu'ndaki kültür ve emek sorunlarına müdahale etmek için çeşitli araçlar geliştirdik. Beyoğlu Semt Evi mahalle halkının birbiriyle sosyalleştiği, tanıştığı, evlerine veya işlerine giderken selam verip çay içmeye uğradıkları bir nokta oldu.

EV-İŞ DÖNGÜSÜNDE NEFES ALMAK İÇİN

Beyoğlu Semt Evi açıldıktan hemen sonra atölye çalışmalarına başladı. Bu atölye çalışmaları keman atölyesi, gitar atölyesi, satranç atölyesi, çocuklarla masal atölyesi, İngilizce ve Almanca atölyesi gibi çeşitli alanlarda çocukların ve yetişkinlerin gelişimlerine katkı sağlamak için düzenlenmişti. Maddi yetersizlikten dolayı kaliteli bir enstrüman öğrenimine, satranç gibi analitik düşünmeye ciddi katkı sağlayan bir oyununun öğrenimine, kendini geliştirmek isteyen gençler için dil öğrenimine erişim sağlamakla ilgili zorlukları biliyoruz. Semt Evi'nde bu atölyeleri yapmamızın amacı işte bu insanlarla buluşmak, bir dayanışma sağlayabilmektir. Bu tür atölyelerin insanı ev-iş, okul-ev döngüsünden kurtardığını ve hayata başka bir açıdan bakabilmeyi sağladığını biliyoruz. Ayrıca atölyelerimizi hükümetin umursamazlığı sonucunda emekçi mahallelerinde

gözlemlenen değersizleşmeye ufak da olsa bir müdahale olarak düşünebiliriz. Her birimiz değerliyiz, her birimizin yapabilecekleri bize dayatılardan fersah fersah ötede. Yeter ki o zenginliği ortaya çıkarabilelim.

SINAVLARA HAZIRLIK, YABANCI DİL, ENSTRÜMAN ATÖLYELERİ SÜRÜYOR

Salgınla beraber Semt Evimizde Matematik, Türkçe, Tarih, İngilizce gibi derslere yardım amaçlı çalışmalar yapacağımızı duyurduk. Bir eğitim anketi hazırladık. Kapı kapı dolaşip ailelere internet ve bilgisayarlarının olup olmadığını, çocuklarının eğitiminin yeterli olup olmadığını sorduk ve Semt Evi'nde salgına karşı tedbirlerimizi de alarak eğitime destek atölyeleri yapacağımızı duyurduk. Böylece 1., 2., 3.

sınıflardan çocuklara, liseden mezun olacak ve üniversite sınavı ile ilgili kaygı yaşayan kardeşlerimize ulaştık. Üniversite hazırlığı için soru çözme, 1.,2. ve 3. sınıf çocuklar için de derslere takviye çalışmaları yapıyoruz. Ayrıca dil gelişimine ihtiyaç duyan çocuklarla ve büyüklerle ayrı ayrı gruplar halinde İngilizce çalışıyoruz. Bunun yanı sıra salgından önce başlattığımız enstrüman atölyesi de devam ediyor. Bulduğumuz mahallede aydınlanma mücadelesine az da olsa katkımız oluyorsa ne mutlu bize!

BEYOĞLU KÜLTÜR SANAT EMEKÇİLERİ DAYANIŞMA AĞI

Salgınla beraber kültür sanat emekçileri için var olan iş güvencesizliği, sigorta ve iş süresizliği gibi sorunlar ve ayrıca daha da büyük bir sorun olan örgütsüzlük sorunu belirginleşmiş oldu. Pandemi ilanının hemen ardından kurulan Patronların Ensesindeyiz Kültür Sanat Emekçileri Dayanışma Ağı'nı birkaç ay önce Beyoğlu'nda yerel çalışmanın bir parçası olarak örgütleyebileceğimizi gördük. Beyoğlu'nun kültür sanat alanı açısından tarihsel bir önem taşıyor oluşunun elbette bu karara katkısı var. Kuruluş toplantımızdan sonra bir açıklama yayınladık ve taleplerimizi netleştirdik. Beyoğlu'nun mahallelerine kültür sanat emekçilerinin taleplerini kısaca anlatan afişler astık. Ayrıca en son açıklanan tedbirler sonrası işsiz kalan, açlığa terk edilen müzisyenler adına bir bildiri yayınladık.

EMEKÇİLER ÜRETİMLERİYLE UNUTULAN MAHALLELERE ULAŞACAK

Bunun yanı sıra, kültür sanat emekçileri olarak "En önemli gücümüz olan üretim gücümüzü de kullanacağız ve çalışmayı zenginleştireceğiz" dedik. Bu doğrultuda bir fotoğraf ve resim sergisi, belki bir beste ve bir belgesel yapma fikri ortaya çıkmış oldu. Bunun yanı sıra çocuklarla enstrüman ve kadınlarla desen atölyesi ve yoksullaştırılmış emekçi mahallemizde daha birçok sanat atölyesi düzenliyoruz, düzenleyeceğiz. Ayrıca salgının yarattığı kısıtlar çerçevesinde elimizden geldiğince daha fazla müzisyene ulaşabilir ve Semt Evimizi sınırlı sayıda insana yapacağımız çeşitli konserlerle zenginleştirebiliriz diye düşünüyoruz. Devletin unutmak istediği emekçi mahallelerine kültür sanat emekçileri müzikleriyle, resim ve fotoğraf sanatıyla, belgeselleriyle ulaşıyor, ulaşacak.

Aydınlanma mücadelemiz bizi, bizim gibi emekçi olan, güvencesizliğe mahkum edilen, üç kuruş para ile geçinmeye çalışırken bir anda işsiz kalan ve devletin kesinlikle kendisini umursamadığını her gün hisseden yurttaşlarımızla buluşturuyor. Üretimlerimiz ve atölyelerimiz sayesinde, dayanışmayla gelecek güzel günlere, ellerimizle var edeceğimiz günlerimize umutla bakıyoruz.

PANDEMİ DÖNEMİNDE KAFE-BAR EMEKÇİLERİ ÖRGÜTLENİYOR

Salgınla mücadele kapsamında iktidarın aldığı yeni önlemlerin yeterli olup olmadığı tartışması devam ederken, işsiz kalan emekçilerin nasıl geçineceğine dair hiçbir şey söylenmiyor. Aksine, işçiler ücretsiz izin dayatmasına maruz kalıyor. Pandemi ile beraber deyim yerindeyse açlığa terk edilmiş olan kafe-bar emekçileri bu işçi düşmanı politikalara karşı bir araya geliyor, örgütleniyor.

Türkiye’de emek piyasasının esnek ve serbest bir karakter kazanmasının, kayıt dışı çalışmanın yaygınlaşmasının kaçınılmaz bir sonucu olarak hizmet sektöründe güvencesizlik adeta bir “normal” haline geldi. Bu güvencesiz emek piyasasının içinde barındırdığı çelişkiler ve çatlaklar ise pandemi süreciyle birlikte daha görünür olmaya başladı.

Türkiye’de vaka sayılarının artmasına paralel olarak iktidarın aldığı yeni önlemlerle birlikte, kafe-barlarda, kahve zincirlerinde gününbirlik ve çoğunlukla kayıt dışı çalışmak zorunda kalan emekçiler deyim yerindeyse açlığa terk edildi.

Önlemlerin yeterli olup olmadığı tartışması bir yana, bu iş yerlerinde aşçı, kasiyer, servis elemanı, garson, barista olarak çalışan onlarca emekçinin yaşamlarını nasıl devam ettireceği sorusu halen masada duruyor. İktidar birçok konuda olduğu gibi bu konuda da kulağının üstüne yatmayı tercih ederken oluşan tepkiler esnaflara ekonomik destek taleplerine sıkıştırılmaya çalışılıyor.

Patronların Ensesindeyiz Ağı geçtiğimiz günlerde Karaköy’de düzenlediği bir basın açıklamasıyla kafe-bar işçilerinin temel taleplerine dikkat çekti. Kadıköy’de, Beyoğlu’nda, Beşiktaş’ta kafelerde çalışan emekçilerin katıldığı açıklamada “Ücretsiz izin kaldırılınsın”, “Ücretimi öde”, “Güvencesiz çalışmak istemiyoruz” gibi net talepler öne çıktı.

KADIKÖY’DEKİ KAFE-BAR EMEKÇİLERİ DAYANIŞMANIN İLK ADIMLARINI ATIYOR: “AÇ KALMAYI DEĞİL, BİRLİKTE PİŞİRMİYİ ÖRGÜTLÜYÜRÜZ”

“Pandemi dönemiyle birlikte mobbing, iş yerinde sağlığımızın tehlikede olması gibi sorunlar daha da katmerlendi. Maske dağıtımına devlet tarafından el konulup emekçi halka maske ulaştırılmadığı için, biz kafe-bar emekçileri farklı kumaşlardan diktığımız maskelerle birbirimizin sağlığını korumaya çalıştık. Hastalanan arkadaşımızın işten atılmaması adına kendi izin günümüzde “onun yerine işe gittiğimiz” örnekler oluşmaya başladı. Zaten güven-

cesiz çalışan bizler önce hasta olmamak, hastalandığımızda ise işten atılmamak adına birlikte hareket etmeye başlamıştık. Dayanışmanın ilk adımları bu örneklerle atılmış oldu.

Alman “tedbirlerle” birlikte süresiz işsiz kaldığımızı öğrenen bizler yakın bölgelerde çalışan kafe-bar emekçileri ile sorunlarımızı çözmek adına bir araya gelmeye başladık. Nefes almamın, aç kalmamanın çaresinin örgütlülük olduğunu aylardır farklı şekillerde tecrübe etmiş bulunuyoruz. Ücretsiz izinle işsiz kalmış olan biz emekçiler beslenme, barınma ihtiyaçlarımızı bile dayanışarak karşılamaya çalışıyoruz. Henüz ücretsiz izin sürecinin başında kiralarımızı ödemekte zorlanırken ev birleştirdik. Aç kalmayı değil birlikte pişirmeyi örgütlüyoruz. Kadıköy’de kurmak üzere olduğumuz Kafe-Bar Emekçileri Dayanışma Ağı yoksulluğa karşı dayanışmaya, zorbalığa, dayatmalara karşı örgütlü mücadeleye çağırarak.”

BEYOĞLU'NDA KAHVE ZİNCİRLERİNDE ÇALIŞAN EMEKÇİLER MÜCADELEYİ BÜYÜTMENE KARARLI

Beyoğlu'nda önce Espresso Lab'ta çalışan emekçiler bir işyeri komitesi kurduklarını deklare etmiş, Espresso Lab'ın diğer şubelerine yayılan bu ses diğer kahve zincirlerinde de yankılanmaya başlamıştı. Moc ve Caribou gibi kahve zincirlerinden işçiler Patronların Ensesindeyiz Ağı'nın yaptığı basın açıklaması çağrısına ilgisiz kalmadılar. Hatta basın açıklamasında onların da sözü vardı. Bunda Espresso Lab işçilerinin diğer emekçi kardeşlerine el uzatma çabasının payı büyük şüphesiz. Sorunlarının ortak olduğunu ilan ettiler. Elde bildirile-riyle diğer kahve zincirlerindeki emekçi kardeşlerine sözlerini ulaştırdılar. Basın açıklamasına yansıyan şu bölüm sorunların ne denli ortaklaştığını yeterince özetliyor:

“Ekim ayında Espresso Lab çalışanlarının kurmuş olduğu işyeri komitesinin yayımladığı talepler aslında hepimizin talepleriydi. Salgın öncesinde yaşadığımız sorunlar, aynı sektörde bile olsak, işyerleri özelindeymiş gibi görünebiliyordu. Fakat bugün yaşadığımız sorunların neredeyse tamamı aynıdır. Bugün hepimiz beş kişinin yaptığı işi iki kişi yapıyoruz, kameralarla izlendiğimiz için iki dakika soluklanmaya bile fırsat verilmiyor. Salgın koşullarında canı pahasına çalıştırılan bizler tuvaletlere kadar tüm işyerinin temizliğinden ve hijyeninden bile sorumlu tutulduk, tutulmaya devam ediyoruz.

Üç kuruş ücretsiz izin parasıyla geçinmenin ne demek olduğunu yaşayarak öğrenmiş olan bizler “normalleşme” ile birlikte döndüğümüz işyerlerimizde daha düne kadar zaten ücretsiz izne gönderilme baskısıyla, korkusuyla çalıştırılıyorduk. Geçtiğimiz günlerde bakanlığın açıkladığı yeni kısıtlamalarla birlikte işyerlerimizin yalnızca paket servis hizmeti sağlayabileceğini öğrendik ve birçoğumuz ücretsiz izne gönderildik.

Zaten güç bela geçiniyorken salgın yönetimindeki beceriksizlik bize fatura edilmeye çalışılıyor. Faturalarımızı, kredi borçlarımızı, ev kiramızı nasıl ödeyeceğimizi ne patronların ne de siyasi temsilcilerinin umurunda.

Ücretsiz izin zorbalığı son bulmalıdır. Ücretsiz izin pandemi koşullarında insanlık suçudur.”

BEŞİKTAŞ'TA UMUT VEREN BİR GİRİŞİM: “BEŞİKTAŞ ÇARŞI EMEKÇİLERİ DAYANIŞMA AĞI”

Geçtiğimiz günlerde Beşiktaş Çarşı'da faaliyet yürüten kafe, bar, mağaza ve marketlerde çalışan emekçiler ise bir araya gelerek bir dayanışma ağının kuruluşunu ilan ettiler.

Dayanışma ağından emekçiler pandemi döneminde yaşadıklarına dair neler hissettiklerini şöyle anlatıyor:

“İNSANLARIN ŞU AN TEK DÜŞÜNCESİ AÇ KALMAMAK”

Hacer: Pandemi sürecinde veya öncesinde zaten ekonomi berbattı. Her şeye iki kat zam geldi ama asgari ücret yıllardır yerinde sayıyor. Maaşımıza yapılan üç kuruş zammı vergilerle geri alıyor devlet, hem de fazlasıyla. Bana da bir ay ücretsiz izin verdiler. Kısa çalışma ödeneğinden de yararlanamaz oldum. 17 Nisan tarihinden önce işe başlayanlar için geçerliymiş. Ne saçmalık. Eski, yeni ne fark eder. Bu bir salgın vakası ve bu virüsü veya mağdurlarının topyekûn zararını, ihtiyacını karşılamak zorunda devlet. Karşılama-mışken de halktan para dileniyor, IBAN yoluyla. Çok gülünç ve çok acınası bir ülkeyiz maalesef... İşverense çalışanın yaptığı işi küçümseyip psikolojik baskı yaparak, üstelik asgari ücretin altında maaşlar ödeyerek çalışanı ölesiye sömürüyor. İnsanların şu an tek düşüncesi aç kalmamak.

“Lafa gelince Beşiktaş'ın “GÜZEL ABİLERİ” İŞLETME SAHİPLERİNİN ÇOĞU DEVRİMCİ, SOSYALİST”

Ahmet: Aylardır zor ve de hatta imkân-sız, insanlık onuruna yakışmayan şartlar-da hayata tutunmaya çalışıyoruz. Ne kısa

çalışma ödeneği ne de nakdi destek adında verilen sadaka hayatımızı idame ettirmemize olanak vermiyor. Elinde “ücretsiz izin” kozu bulunan sermaye sahipleri çalışanları aslında “çalışmıyor” gösterip sigortasını yatırmaktan kurtuluyor ve devletin verdiği üç kuruşa muhtaç ediyor. Çoğu çalışan nere-

deyse gününün yarısını mesaide harcıyor lakin resmîyette çalışmıyor görünüyor. Kim bu sektöre “hizmet sektörü” dedi ilk olarak bilmiyorum ama ismi sistem tarafından çok net ve acı bir şekilde betimlenmiş. Lafa gelince Beşiktaş işletme sahiplerinin çoğu “devrimci”, çoğu “solcu”,

çoğu “sosyalist”, bunu çok iyi biliyorum. Aslında sadece üç bira parasına 10-12 saat çalıştırdıkları servis elemanlarının, barmenlerin, karşılama personellerinin güzel abisi gibi görünmeyi çok iyi biliyorlarmış.

“SANKİ DAHA ÖNCESİNDE KAFE ÇALIŞANLARININ HİÇBİR PROBLEMİ YOKMUŞ GİBİ BİR ALGI YARATILIYOR”

Yusuf: Pandemi sebebiyle kafe ve barların kapatılmasıyla oluşan tepkiler bir anda gözleri üzerimize çevirdi. Yaşadığımız sorunların görülmesi açısından bu kesinlikle iyi. Ancak gözden kaçan bir şey var. Sanki daha öncesinde kafe çalışanlarının hiçbir problemi yokmuş gibi bir algı yaratılıyor. Kafe-barlar sömürünün en yoğun ve şiddetli yaşandığı iş sahalarıdır. Patronlar bizi vasıfsız eleman olarak görüyor çünkü dışarıda bir işsiz ordusunun hazır vaziyette beklediğini biliyorlar. Üniversiteyi bitirip iş bulamayanların, göçmen işçilerin, Anadolu'dan çalışmaya gelenlerin durumları patronlarca sonuna kadar sömürülüyor. Bizimle birlikte çalışan Afgan-Suriyeli vb. göçmen işçilerin durumu daha vahim, onlar da bizim gibi günlük yaşadıkları için ev kiralarnı bile ödeyemiyorlar. Ağzılı ev sahipleri onları kapı dışarı ediyor. Bu süreçte şunu çok daha net anladım ki biz emekçilerin bizden başka kimsesi yok.

112 ÇALIŞANLARI SALGIN DAYANIŞMA AĞINDA ÖRGÜTLENİYOR

Alınmayan önlemlere rağmen ölüm riski altında çalışmak zorunda bırakılan 112 acil servis emekçileri, kısa süre önce İzmir 112 Çalışanları Salgın Dayanışma ve Haberleşme Ağı'nı kurarak talepleri etrafında bir araya gelmeye başladı. Görüştüğümüz bir 112 çalışanı, sorunlarını ve taleplerini Boyun Eğme'ye anlattı.

İlk olarak, 112'de çalışan sağlık emekçilerinin çalışma şartları nelerdir? Salgından önce de çalışma şartları ile ilgili sorunlarımız var mıydı? Salgın bu sorunları nasıl etkiledi?

Ambulanslar ve komuta kontrol merkezi, acil sağlık hizmeti veren yerler olduğu için 24 saat esasına göre çalışmaktadır. Bu durum personelin nöbet değişimlerinin hizmeti kesintiye uğratmaması için sağlık emekçilerinin de 24 saatlik nöbetler tutmasına yol açıyor. Kolaylıkla çözülebilecek olmasına karşın yemek molası, dinlenme ve çeşitli ihtiyaçları giderme konusunda olumsuz şartlara sahibiz. 112 ambulans istasyonları şehirlerin en ücra ilçelerine ve mahallelerine konuşlandırılıp herhangi bir hastanenin bile olmadığı bölgelerde hizmet verdiği için, istasyon binalarının genel durumları, güvenlik, yemek, temizlik konularında şartları sağlık emekçilerini zorluyor. Tüm bunların ötesinde sürekli araçla trafikte olmamızın risklerine ek olarak çeşitli olay yeri güvenliği sorunları yaşamaktayız. Maalesef sağlığımıza şiddet konusunda en savunmasız birimlerden birisiyiz. 112'ciler için emeklerinin değeri oldukça düşük görünüyor; işlerine yabancılaşma ve tükenme ortaya çıkmak üzere. Daha net tabirle can çekiyorlar. Ayrıca ekip içi farklı kadroların olması, çeşitli siyasi torpillerle işe girmiş kişiler ve malum yandaş sendikaların alanı kaplaması, sağlık emekçilerini hak ara-

yamaz, durumlarını sorgulayamaz hale getirdi.

EKİP ARKADAŞI POZİTİF ÇIKAN TEMASLI SAYILMAYIP ÇALIŞTIRILYOR

Yukarıda kabaca bahsettiğim kronik sorunların ötesinde salgınla beraber bu sorunlar daha fazla yakıcı hale geldi, iş yükü gereğinden fazla arttı. 112 ambulanslarının acil sağlık hizmeti dışında kullanımına yeni başlıklar eklendi. Ambulanslarımız küçük ve kapalı birer kabin olarak önemli bulaş riski alanlarıdır, zaman zaman yaşadığımız malzeme eksikliklerine kişisel koruyucu ekipmanları da eklersek çalışma şartlarımızda risklerin daha da büyük olduğunu söyleyebiliriz. Yetersiz ve kalitesiz FFP maskeler başta olmak üzere birçok sorun var: İdareciler, Covid pozitif olup idari izinde olanlardan karantina dönüşlerinde eksik mesailerini tamamlamalarını istiyor. Her vakada kişisel koruyucu ekipman kullanımına izin verilmiyor. Nöbetteyken ekip arkadaşının pozitif olduğu öğrenilen emekçiler teması bile sayılmayıp nöbete başka ekiplerde devam ettiriliyor.

112'de çalışan sağlık emekçilerinin sorunları sizce nasıl çözülür?

Öncelikle doğru yerde, bir arada olmak zorundayız. Hem kendimiz hem de vatanımız için sorumluluklarımız var. Ancak

örgütlü olursak bu sorunlarla mücadele edebiliriz. İzmir 112 Salgın Dayanışma ve Haberleşme Ağı olarak yayınladığımız talepler acil ve günceldir.

MERDİVEN ALTI ÜRETİLMİŞ, PAKETSİZ MASKELERİ KULLANMAK İSTEMİYORUZ

Yeterli, kaliteli ve stratejik olarak önemli olabilecek yerlere konuşlandırılmış yeni ambulanslar kullanıma sokulmalı, yeni ambulans istasyonları açılmalıdır. Sağlık çalışanlarına kişisel koruyucu ekipman kısıtlaması derhal son bulmalıdır. Koruyuculuğu olmayan toz maskelerinin, merdiven altı üretilmiş ve paketsiz şekilde elden ele gezen FFP benzeri maskelerin yerine kaliteli malzeme temini sağlanmalıdır. 112 çalışanlarının fazla mesai koşulları hem maddi olarak hem de yeni personel alımlarıyla iyileştirilmelidir.

Şiddete karşı etkili mücadele hem devlet hem toplum tarafından sağlanır. Bu konuda kalıcı çözümler üretilmeli, şiddet toplumun her kademesinde kendisini gösteren bir olgu olmaktan çıkmalıdır.

İşimizi seviyoruz! Emekçilerin ölümle burun buruna geldiği, her gün yeni iş cinayetlerine, şiddet ve kaza olaylarına maruz kaldığı bir ortamda ve gereken diğer tıbbi durumlarda insanların ihtiyaç duyduğu acil sağlık hizmetini kaygı duymadan vermek istiyoruz.

İŞÇİNİN HUKUK KÖŞESİ

İŞSİZLİK, KAYITDIŞI ÇALIŞMA, ÜCRETSİZ İZİN... ANAYASAL HAKLARIMIZ NELER?

Geçtiğimiz yıl içerisinde istifa ederek işten ayrıldım. Şu an emekli maaşı, işsizlik maaşı veya nakdi ücret desteği alamıyorum. Çalışırken her ay ücretimden kesinti yapılarak biriken işsizlik sigortası fonundan yararlanabilme olanağım var mı?

Resmi Gazetede 17.11.2020 tarihinde yayınlanan yasa düzenlemesine göre; çalıştığınız işyerinden 01.01.2019-17.04.2020 tarihleri arasında ayrılmış olmanız ve ister istifa ister başka bir sebep olsun sözleşmenizin SGK "29" no'lu işten çıkış kodu dışında herhangi bir kodla sona ermesi halinde işsizlik sigortası fonundan yararlanmanız mümkündür.

Bu durumda işsizlik sigortası fonundan nasıl yararlanabilirim? Nereye başvurmalıyım? Başvuru için bir süre sınırlaması var mı?

Bunun için en son çalıştığınız işverene 31.12.2020 tarihine kadar başvurarak 4447 Sayılı Kanun'un Geçici 27'nci Maddesi kapsamında işe başlatılarak durumunuza uygun olacak şekilde hakkınızda kısa çalışma ödeneğine başvurulmasını veya İş Kanunu geçici 10. Madde kapsamında işlem yapılmasını talep etmeniz gerekmektedir.

En son çalıştığım işyeri bu talebimi reddederse ne yapabilirim?

Bu halde İş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvurarak; Geçici 27'nci madde kapsamında işverene yaptığınız başvurunun kabul edilmediğini bildirmeniz halinde ve ancak yaşadığınız hanede herhangi bir geliri bulunan kimse yoksa işsizlik sigortası fonundan günlük 34,34 TL destek ödemesi talep etmeniz mümkündür.

En son çalışıp ayrıldığım işyerinde patron, SGK girişimi yapmamış. Bu nedenle nakdi ücret desteği veya kısa çalışma ödeneğinden yararlanamıyorum. Ne yapabilirim?

İşten ayrıldığınız tarih 01.01.2019-17.04.2020 tarihleri arasındaysa ve halen bir işte çalışmıyorsanız; SGK girişi yapmamış olan son işyerinize 31.12.2020 tarihine kadar başvurarak 4447 Sayılı Kanun'un Geçici 27'nci Maddesi kapsamında işe başlatılarak durumunuza uygun olacak şekilde hakkınızda kısa çalışma ödeneğine başvurulmasını veya İş Kanunu geçici 10. Madde kapsamında işlem yapılmasını talep etmeniz gerekmektedir. Talebinizin reddi halinde İş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvurarak; Geçici 27'nci madde kapsamında işverene yaptığınız başvurunun kabul edilmediğini bildirmeniz halinde ve ancak yaşadığınız hanede herhangi bir geliri bulunan kimse yoksa işsizlik sigortası fonundan günlük 34,34 TL destek ödemesi talep etmeniz mümkündür.

Pandemi nedeniyle patron bize önümüzdeki yıla ait yıllık izinlerimizi kullandırtıyor. Bu durum yasal mı?

Yıllık izin işçinin anayasal dinlenme hakkının bir gereğidir. Henüz çalışmamış olan yılın izninin önceden kullanılması dinlenme hakkı kavramına aykırı olduğundan yasaya da uygun değildir. Önümüzdeki yılın izinlerinin önceden kullanılması söz konusu olursa işçi bu hakkını ilgili yıl için yeniden talep edebilir. Bu durumda yıllık izninin kullanılması zorunlu olacağı gibi patron tarafından bu iznin önceki yıl kullanılmış olduğu ileri sürülemez. Önceden kullanılan yıllık izin kendiliğinden ücretli idari izin olarak kabul edilir.

HALEN SGK GİRİŞİM YAPILMAKSIZIN KAYIT DIŞI OLARAK ÇALIŞTIRILYORUM. YENİ TORBA YASA UYARINCA PATRONA BAŞVURUSAM SGK GİRİŞİM YAPILABİLECEKİMİŞ AMA ÖNCEKİ PRİM HAKLARIMDAN FERAGAT ETMİŞ OLACAKMIŞIM. BU NE DEMEK OLUYOR? NE YAPABİLİRİM?

Ne yazık ki 17.11.2020 tarihinde yayınlanan torba yasa kapsamında patronların devlete olan birçok borcu yapılandırıldığı gibi kaçak işçi çalıştıran patronların ödemesi gereken SGK prim borçları affedildi ve bu hususta para cezası uygulanmayacağı da düzenlendi. Daha da vahimi ise patron işçiyi kayıt dışı çalıştırdığını kabul ederse işçi, ödenmemiş prim alacakları için hak talebinde bulunamayacak. Ayrıca işçinin çalışmış olduğu döneme dair sosyal güvenlik hakkı kendisine danışılmadan ortadan kaldırılmış olduğu gibi sonraki primlerinin de patron tarafından değil, işçinin kumbarası olan İşsizlik Sigortası Fonundan ödeneceği düzenlendi. Esasen bu düzenleme Anayasa'ya aykırı niteliktedir.

Bu durumdaysanız olası hak kayıplarını önlemek için önerimiz 31.12.2020 tarihine kadar patrona verdiğiniz kanıtlayabileceğiniz şekilde yazılı bir dilekçe ile başvurarak derhal SGK girişinizin yapılmasını, kayıt dışı çalıştırıldığınız döneme dair sosyal güvenlik haklarınızdan feragat etmediğinizi ve her türlü dava hakkınızı saklı tuttuğunuzu belirtmeniz olacaktır.

PATRON BENİ ÜCRETSİZ İZİNDE GÖSTERİYOR AMA KİSMİ SÜRELİ DE OLSA ÇALIŞMAYA ZORLUYOR. BU DURUMDA İŞE GİRME ZORUNLULUĞUM VAR MI?

Ücretsiz izin sırasında çalışma yükümlülüğünüz bulunmamaktadır. Ücretsiz izinde olduğunuz halde çalışmaya zorlanıyorsanız ALO 170 hattına şikâyet etmeniz halinde patron idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

HABER YOLLA

iletisim@patronlarinensesindeyiz.org

YARDIM İSTE

+90 (541) 940 05 14

BİLGİ VER

www.patronlarinensesindeyiz.org

ÖRGÜTLEN...

PATRONLARINENSESİNDEYİZ

ENERJİDE DE DEVLETLEŞTİRME

Enerji yaşamsaldır. Aydınlatmadan ısıtmaya, sanayi üretiminin devam etmesinden tarım alanlarının varlığını koruyabilmesine, günlük yaşamın sürdürülebilirliğinin sağlanmasına kadar yaşamsal bir işleve sahiptir. Enerji politikasının temelinde toplumun çıkarlarını ve çevreyle uyumu gözeten merkezi olarak planlanmış bir enerji üretim ve sunumu yer almalıdır. Bu ilke kamusal bir hizmeti gerekli kılar.

Bu nedenle;

- 1.** Konutlarda elektriğin, suyun ve doğalgazın ücretsiz olması, tek bir yurttaşın bile karanlıkta ve soğukta kalmaması için,
- 2.** Salgın döneminde bile yurttaşlardan tahsil edilmeye devam eden, patronlar kâr etsin diye sırtımızdaki yükü her gün ağırlaşan faturaların son bulması için,
- 3.** Kaynaklarımızın patronların önüne geçmek, bütünüyle uluslararası tekellere bağımlılık üzerine kurulu enerji politikalarına son vermek için,

4. Merkezi bir planlama ile ülke ve toplum çıkarına uygun şekilde enerji arz ve talebini yönetmek, büyük yağma, israf ve çevresel zararlara yol açan tüm özelleştirme uygulamalarına son vermek için,

5. Ulaşımında toplu taşıma altyapısının geliştirilmesi, karayolu taşımacılığı yerine deniz ve demiryolu taşımacılığına ağırlık verilerek enerjikaynaklarının verimli kullanılması için,

6. Enerji üretiminde suyun kullanımının kamusal bir hizmet olarak planlanması, suyun toplumsal bir değer olarak kabul edilmesi ve metalaştırılmasının önüne geçilmesi için,

7. Doğal kaynakları arama, çıkartma ve işletme faaliyetleri esnasında geçmişte elde edilen her türlü verinin merkezileştirilmesi ve toplumun çıkarları doğrultusunda değerlendirilebilmesi için,

8. Enerji kaynaklarının tespitinde ve enerji üretiminde insan sağlığının ve doğal

çevrenin korunmasını gözetilen bir yaklaşımın hakim kılınabilmesi için,

9. Kâr amacıyla, halk sağlığına rağmen ısrarla çalıştırılan eski ve verimsiz tesislerin planlı şekilde çağdaş ve verimli tesisler ile ikamesi için;

10. Enerji çalışanları ve madencilerin insanlık onuruna yakışan, sağlıklı ve güvenli şartlarda çalışabilmeleri, taşeronlaştırmanın son bulması ve güvenceli çalışma için,

Enerji ve tabii kaynakların üretim, iletim, dağıtım faaliyetleri, arama ve işletme faaliyetleri, yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin potansiyel ölçümleri başta olmak üzere tüm tesis ve faaliyetler bedelsiz olarak DEVLETLEŞTİRİLMELİ,

bu alanlardaki tüm mevcut birikim merkezileştirilerek planlamaya uygun şekilde yeniden yapılanma sağlanmalıdır.

**TÜRKİYE
KOMÜNİST PARTİSİ**

